

STATION 2-VÆRTEN: SE MIN SMUKKE MYNDE

vi med hund

Nr. 3/2008 DK 49,95 kr. NKR 59,00 vimedhun

Tema

Hjælp, min hund
ER VÆK

- ⊗ Barske skæbner
- ⊗ Gode råd til dig

Modige
May-Britt

MED LUPE JORDEN RUNDT

VI MED
HVALP

**FIND DIN
perfekte
race**

Læs om
forsidehunden
på side 43

MØD EPILEPSI-
HUNDEN NALA

**SKØNNE
BÆRETASKER**

Månedens
race

**NEW
FOUNDLÆNDER**

LIVSSTILSMAGASINET TIL OS, DER ELSKER HUNDE

BK 21. februar - 18. marts 2008

Nalas fornemmelse for EPILEPSI

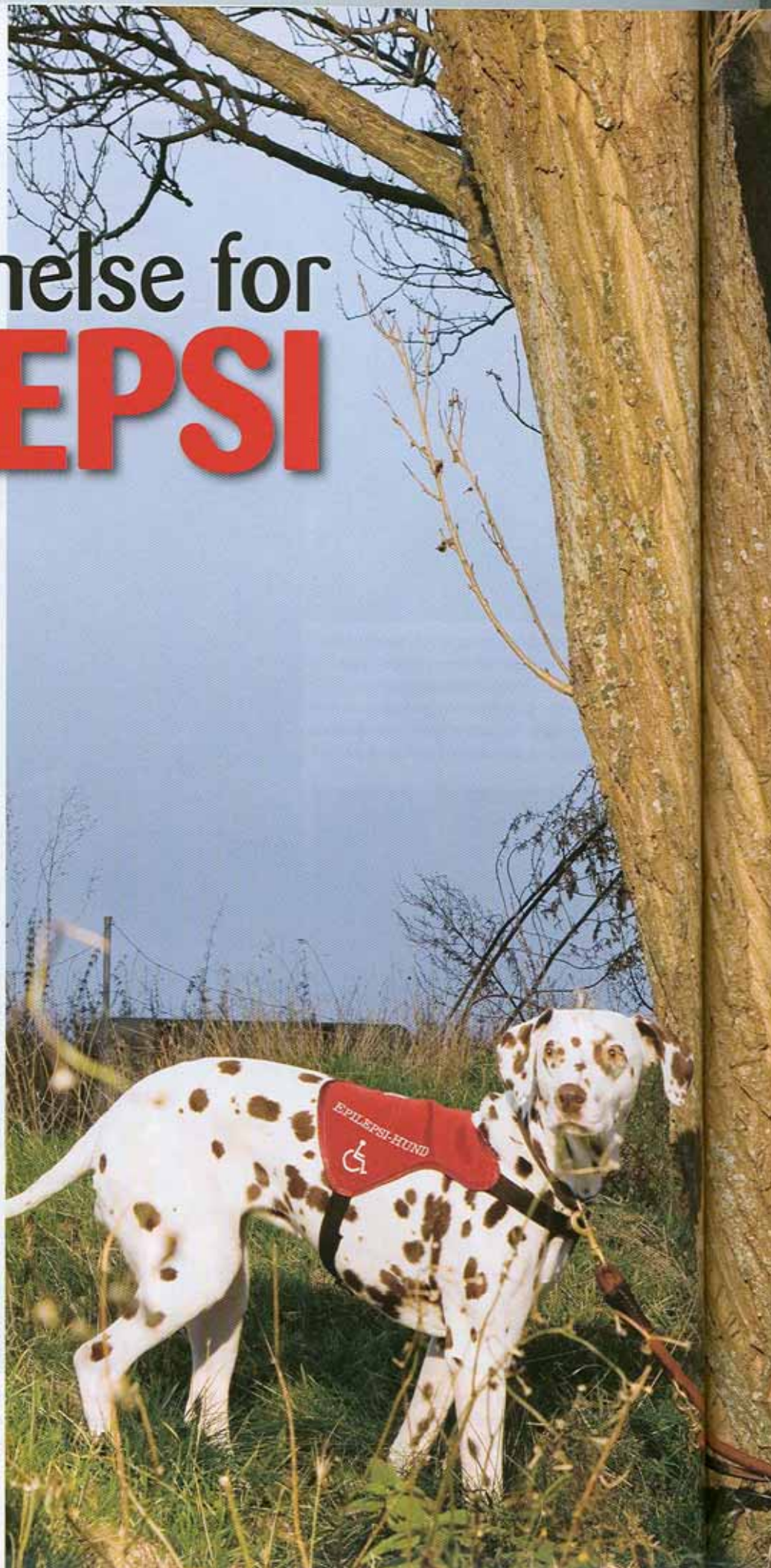
Den otte år gamle dalmatiner, Nala, forudser anfald af epilepsi hos sin ejer, Jeanette Dahlkvist, og advarer hende, så hun kan nå i sikkerhed. Men det har krævet hård træning at komme så langt.

AF VIVIAN TIMMERMANN
FOTO: HANS JUHL

Dalmatineren Nala og hendes lille-søster Norma kommer os nysgerrigt i møde, da deres ejer Jeanette Dahlkvist åbner døren for os. Efter lidt snusen op og ned ad benene, går de igen roligt hen i hver deres sofa i stuen, krøller sig sammen og fortsætter formiddagsluren.

Vi med Hund er taget til St. Heddinge på Stevn for med egne øjne at se, hvordan Danmarks første epilepsihund ser ud og opfører sig. Umiddelbart ligner Nala jo enhver anden dejlig dalmatiner, men under interviewet med Jeanette Dahlkvist, 41, opdager vi, at Nala altid er på mærkerne. Hun følger enhver bevægelse hos sin ejer og går med ud i køkkenet, da Jeanette Dahlkvist rejser sig for at hente kaffen.

"Efter at Nala er blevet trænet og uddannet til epilepsihund, er mit liv blevet mere trygt. Meget mere frit. Nu er der meget, som kan lade sig gøre uden, at min familie går og er bekymrede. Tidligere sagde jeg nej til f.eks. en del familiefester, for der kunne jo komme et anfald i vejen, der betød, at jeg måtte aflyse i sidste øjeblik. Frem for at skuffe folk valgte jeg at takke nej fra starten. Jeg isolerede mig og gik også glip af oplevelser som at tage med til morgensang på børnenes skole eller melde mig til forskellige kurser. Alene angsten for at

Den bordeauxrøde kappe med teksten Epilepsihund vækker stor opmærksomhed. Og Jeanette må ofte standse op og forklare, hvad det betyder. "Folk kender den blå kappe til servicehunde, og den grå til blinde, men Nalas er helt ukendt. Mit håb er, at folk bare vil ignorere os. Kælen gør det ikke lettere for Nala at arbejde for mig."

få et anfald stressede mig så meget, at det alligevel ofte endte med et anfald," fortæller Jeanette Dahlkvist, der har lidt af epilepsi, siden hun var i midten af tyverne.

"Jeg var nervøs for at færdes alene og gjorde det sjældent. Det begrænsede også min familie. Børnene, Morten på 14, Mathilde på 13 og Magnus på 11 år, har altid været urolige for, om jeg nu havde det godt eller var på vej til at få et anfald. De kiggede mig i øjnene, inden vi skulle noget, eller før de efterlod mig alene hjemme. De er også kommet tidligere hjem fra skole, hvis de vidste, jeg ikke havde det godt. De følte et kæmpeansvar over for mig, og det er ikke sundt for børn. Også min mand og mine forældre har naturligvis været bekymrede og utrygge, så det er virkelig en lykke for hele familien, at Nala nu kan advare mig i tide."

Når Nala danser

Hvad er det så, Nala kan som den eneste hund i Danmark? Hun kan mærke, når Jeanette Dahlkvist er på vej til at få et epileptisk anfald og kan advare hende. Endda op til tre kvarter før og inden Jeanette Dahlkvist selv er klar over det. Det betyder, at Jeanette Dahlkvist er i stand til at finde et sikkert sted at sidde under anfaldet eller kan nå at ringe efter hjælp.

"De første gange efter Nalas uddannelse, var jeg ikke helt opmærksom på hendes signaler. En dag ville hun f.eks. ikke med ud at gå tur, og så blev jeg irriteret og hidsig. Nu stod jeg jo der og var klar. Men hun var ikke til at drive af sted. Og ganske rigtigt, det slog ikke fejl. Inden for et kvarter fik jeg et anfald.

Hun kan også vise det på den måde, at hun bliver noget så irriterende. Danser rundt om mig, så jeg ikke kan koncentrere mig. Eller hun kan sætte sine ører på en meget speciel måde, så hun ser så sølle ud. Nu ved jeg, hvad det betyder, og går hen og lægger mig, hvis det sker herhjemme. Så ligger hun oppe hos mig lige indtil kort før anfaldet, hvor hun hopper ned. Hun er den eneste dalmatiner, jeg kender, som frivilligt lægger sig på gulvet. Men så snart anfaldet er ovre, hopper hun igen op til mig og ligger og kigger på mig, indtil jeg er nogenlunde klar. Først da lægger hun sig til at sove.

Jeg har også prøvet at gå tur en aften, hvor hun pludselig begynder at danse rundt om mig. Først bliver jeg irriteret, nu er vi jo lige gået hjemmefra. Men hun bliver simpelthen ved med at gå ind foran mig. Pludselig tænker jeg, at vi nok hellere må vende om. Da jeg begynder at gå hjemad, stiller hun sig ganske enkelt på tværs af mig, og jeg er lige ved at falde ind over hende. Jeg når at få ringet hjem. Jeg har ikke helt styr på, hvad der bliver sagt, men vi bliver hentet, og kort tid efter får jeg et meget kraftigt anfald. Jeg er overbevist om, at ▶

Nalas fornemmelse for **EPILEPSI**

► grunden til, at Nala markerede så sent, var, at vi var kommet hjem fra et besøg, hvor hun ikke havde været med. Så jeg stak bare hovedet ind og kaldte på hende, da vi skulle på tur. Hun har simpelthen ikke haft mulighed for at reagere før. I dag har jeg Nala med overalt, hvor det kan lade sig gøre."

En aften for tre år siden så Jeanette Dahlkvists familie tv-programmet "Hunde på job", der handlede om en engelsk og en amerikansk epilepsihund. Efter udsendelsen talte familien om, at de syntes, der var svage lighedspunkter med Nalas adfærd op til et anfald. Selv havde Jeanette Dahlkvist aldrig haft mulighed for at observere tegnene, for de kom så sent, at hun allerede var inde i anfaldet. Efter tv-programmet var interessen for denne utrolige mulighed vakt, og så gik den store jagt på internettet for at finde materiale om epilepsihunde. Det viste sig dog, at sådanne ikke fandtes i Danmark, ej heller folk som uddannede dem.

Mit ansvar

"Vi pløjede alt tilgængeligt materiale igennem, og det stod hurtigt klart, at man ikke uddanner epilepsihunde i Danmark, men jeg fandt heldigvis frem til danske Jeanette Sams-Dodd, der driver instituttet Canix i Strasbourg i Frankrig. Her uddanner hun bl.a. servicehunde til særlige opgaver."

Træningen af Nala begyndte i sommeren

2006, og i oktober 2007 havde dalmatineren bestået offentlighedsprøven og kunne kaldes epilepsihund.

"Oprindeligt var udgangspunktet at træne en hvalp op, for hvem kunne forestille sig, at Nala, som ikke følte sig for god til at snupe en kage fra bordet, jage katte eller splitte skraldespanden ad, kunne blive en velfungerende epilepsihund. Derfor skulle Nalas og mit indbyrdes forhold under lup, inden vi kunne godkendes til at gennemgå uddannelsen. Det blev vi heldigvis og det lykkedes med masser af motivation, gå-på-mod og tro."

Nala blev udsat for de værste prøvelser: Hun skulle gå pænt i snor, komme når Jeanette kaldte, turde køre i tog og bus, ikke snuse til alle mennesker, ikke vende sig efter børn med slik eller is i snudehøjde. Hun skulle acceptere at komme på restauranter, i butikker og supermarkeder. Tolerere et smut i Illum, på Hovedbanegården og torvet i Køge mellem mange, mange mennesker. Alle disse stressede situationer skulle hun tackle samtidig med, at hun skulle være opmærksom på sin ejer. Men det kunne Nala sagtens, og i oktober sidste år kunne hun få det bordeauxfarvede dækket på som tegn på, at hun nu er epilepsihund. Det var en stor dag.

"Måske var det meget godt, at jeg ikke vidste hvor meget træning det krævede. For indrømmet, jeg troede, at Jeanette ville tage over,

"Efter at Nala er blevet trænet og uddannet til epilepsihund, er mit liv blevet mere trygt," fortæller Jeanette Dahlkvist, der lider af epilepsi.

når det blev for svært. Nej, ansvaret var mit. Det har været en hård proces for mig, og Jeanette har, udover det faglige, altid været der med hjælp og støtte, når det blev for svært for mig. Intet havde kunnet lade sig gøre uden hendes utrættelige opbakning og hjertelige engagement. For med en sygdom som min er tillid og tryghed et must for at komme igennem det svære. Faktisk er jeg utrolig stolt over, at det lykkedes," slutter en glad Jeanette. ■

Fra kagetiv til epilepsihund

Det er Canix, Europæisk Hunde Institut i Strasbourg, der står bag uddannelsen af Nala til epilepsihund. Servicehundetræner og hundeadfærdsterapeut Jeanette Sams-Dodd fortæller, at Nala er hendes første epilepsihund, og hun er godt tilfreds med resultatet.

"Min opgave var at opbygge en stor og gensidig tillid mellem Nala og Jeanette, og at få Jeanette til at fremstå som en god og pålidelig leder. Det har vi opnået ved at få Jeanette til at se verden gennem hundens øjne, så hun reagerer hensigtsmæssigt, og det har givet Nala større tillid til hende." Hvad er det,

der gør, at Nala kan fornemme et kommende anfald?

"Vi ved det ikke præcist. Vi har en fornem-

melse af, at der formentlig er tale om muskulære trækninger eller lugtforandringer, men der forskes på området, så måske er vi kloge om nogle år. Det var i et kvindefængsel i USA, hvor man uddanner servicehunde, at det tilfældigt blev opdaget, at nogle hunde har den særlige evne. En af fangerne var epileptiker, og hun lagde mærke til, at flere af hundene reagerede, inden hun fik et anfald."

Der trænes epilepsihunde i England, USA og Canada. Og med baggrund i erfaringerne samlet under uddannelsesforløbet og erfaringer fra udlandet forsøger Canix og Videnscenter om Epilepsi at etablere et projekt med henblik på at uddanne epilepsihunde til danskere med denne lidelse. I Danmark findes der 55.000, der lider af epilepsi. Projektet vil blive søgt finansieret gennem fondsmidler og private donationer.

"Nala har rykket mine grænser og gjort mig fri og tryk. Det samme gælder for børnene, mine forældre og, min mand, John, som hele tiden har troet på, at det ville lykkes med Nala. Selv når jeg tvivlede. Jeg er så taknemmelig. Efter 16 år med epilepsi og masser af anfald, endte det med et guld-korn: En epilepsi-hund", siger en glad Jeanette.